

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 18:41
צאת השבת 20:01
ר"ת 20:39

שיר ליום השבת

ידוע שהגר"א זצ"ל היה עורך גלות. כאשר שב מגלותו, סיפר לבני ביתו את הסיפור דלהלן:

באחת העיירות הוא התאכסן בבית יהודי ירא ד'. באחד הלילות הוא שומע את בעלת הבית שואלת את בעל הבית בקול רם: "אתה יודע, מחר ממש התאריך לשלם לפריץ, ואם לא - הוא יזרוק אותנו לבור, חלילה!". הפחד והחרדה נשמעו בקולה.

אמר לה בעל הבית בשלווה: "מה את דואגת, הקב"ה ישלח לנו את הכסף". עם שחר לפני שיצא בעל הבית לבית הכנסת, קולה של בעלת הבית רעד: "נסה להשיג כסף בבית הכנסת. אהה, א-לוקים! אנו בסכנה, היום הוא היום האחרון". "מה את דואגת, היד ד' תקצר?"

כאשר שב מבית הכנסת, קדמתו אשתו: "נו, נו, הבאת משהו?" "היד ד' תקצר? בינתיים תגישי ארוחת הבוקר", אמר בשלווה. "מה, אתה מסוגל להכניס אוכל לפה?!" תמחה אשתו.

בשקט מלווה בדאגה הגישה ארוחת בוקר. בסיום אכילת פת שחרית ברך ברכת המזון בכוונה: "תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו", פלאי פלאים.

אחר כך נעמד ליד פתח הבית, שם היה תלוי המעיל, לבש את המעיל וחבש את כובעו. שאלה האישה "להיכן אתה הולך?" "את בעצמך אמרת כי היום צריך לשלם לפריץ, אז מה את שואלת...", הפטיר לעברה. "אבל אין לך כסף" הוסיפה לשאול. "הקב"ה ישלח" ענה. מבהיל.

הוא הולך לשלם לפריץ בכיסים ריקים - - -

הגר"א, שראה כי האיש כה בטוח בא-לוקי השמים והארץ, היה משוכנע שאכן יתרחש לו נס, וביקש לראות במו עינו כיצד יפול דבר.

הגר"א מיהר לצאת בעקבותיו, להיווכח. אותו יהודי ירא ד', פסע לעבר בית הפריץ בעיירה הסמוכה.

לא היה מובן מדוע הלך, מה שברור היה כי הוא הלך בשלווה מאין כמוהו. והגר"א בעקבותיו. בעומדו לפני פתח בית הפריץ אמר לו המשרת: "אם אתה מבקש להיכנס, עליך להמתין. לפני שעה קלה נכנס פריץ מאחד הכפרים הסמוכים, והוא משוחח עם הפריץ בעל הבית". היהודי התיישב על אבן סמוכה, והמתין.

כאשר יצא הפריץ, התרומם היהודי להיכנס פנימה. צער אותו הפריץ היוצא:

"רגע! המתן, ברצוני לדבר אתך כמה מילים. תראה, אני מעוניין לקנות מהפריץ בעל הבית שדה מסוים, הפריץ דרש ממני מחיר יקר. אני נקבתי בסכום זול, בתקווה שהוא יתפשר עמי על מחיר ביניים, אך הוא התעקש על הסכום היקר. לא התפשרנו. למעשה, אני זקוק לשדה הזה גם במחיר יקר, אך אין זה מכובדי להיכנס שוב ולהביע הסכמה למחיר שלו.

אבקש ממך, יהודי, שתכנס אתה לרכוש את השדה, כביכול בשביל עצמך, אני סמוך ובטוח בך שתעביר לי אחר כך את השדה, תהיה מתווך נאמן ואשלם לך דמי תווך..."

היהודי עשה כבקשתו. נכנס. ניהל עמו בחכמה דברים קצרים של משא ומתן - ורכש את השדה במחיר מלא.

יצא וקיבל דמי תווך - בדיוק בסכום שאותו היה חייב לפריץ.

נכנס שנית, שילם ויצא שב לביתו. והגר"א בעקבותיו.

ממש כדברי המדרש:

'אומר להם הקב"ה: ביטחו בשמי. שכל מי שבוטח בשמי אני מצילו!'

(יחירי אבן)

מאורה של הפרשה

"ולא תונו איש את עמיתו"
רש"י: 'כאן הזהיר על אונאת דברים, שלא יקניט איש את חברו.'

רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, תלמיד חכם גדול סיפר על זהירותו המופלגת של **הצדיק רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל** שלא לצער יהודי, ומעשה שהיה כך היה: הגרא"ל רגיל היה לקבל קהל כשהוא יושב על מיטתו ונשען על כסא. ביום מן הימים, הניח אחד הנכנסים על הכרית את הקערה לנשילת ידיים, ובה ספל מלא מים. הרב התיישב שם, ולא שת לבו, ולפתע נשפך הספל על המיטה. הרב אפילו לא הניד עפעף, אף לא סובב את ראשו לראות מדוע נשפכו המים. הוא המשך לשבת ולדבר אתם כאילו לא קרה דבר. אחרי שכולם עזבו את החדר, התברר כי הגרא"ל נרטב כולו ונזקק להחלפת כל בגדיו, ואף הוצרכו להחליף את כלי מיטתו ולהפוך את המזרון שנשטף מים! אך בשעת מעשה - אפילו לא סובב את פניו, כדי שלא לגרום, חלילה, עגמת נפש ליהודי, שיצטער על שגרום לשפיכת ספל מים על רבו הגדול.

נקודה למחשבה

פרשה "בהר" עוסקת במצוות השמיטה, ובה מוצאים אנו את יסודות מצות הביטחון בד'. כשלוזמדים בספר 'חובות הלבבות', מגלים כי בטחון אינו ממש כפי שרגילים להבין - אני בוטח בד' שיהיה לי כך וכך. קיים גם כזה רעיון והשגה במידת הביטחון, אבל לא זה עיקר פרש המושג בטחון בד'. 'חובות הלבבות' בשער הביטחון כותב: "מהות הביטחון הוא מנוחת נפש הבוטח" - יש לאדם הבוטח מנוחה, הוא אינו דואג, "ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו". הלב שלו רגוע ושמת, אין לו דאגות. לא שהוא בוטח שיהיה לו משהו מסוים, ושיסתדרו העניינים כפי תקוותו ורצונו. לא. הוא בוטח בקב"ה שמה שהוא עושה יעשה - הוא הטוב ביותר עבורו.

ברכת שבת שלום!
עריכה: משפחת שמעיה
לע"נ אבינו הר"ר אילן סבב בן סניורה ז"ל
להקדשות ולתרומות 054-8403899

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.
הצלחה בר"ג: יוזמת העלון נעה שלו וב"ב. יוסף ואודליה לוי וב"ב. משי כהן. **יוזם הגיון:** אורית יהודית בת מרים דבורה פנינה יוסף בן מרים דבורה פנינה. **רפ"ש:** תהילה בת שונמית. חוה בת אסתר. מלכה בת רבקה. אפרת ביתיה בת צביה **לע"נ:** הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל. הגה"ר אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. אליהו ז"ל בן אסנת תחי'. נאג"י בן נעימה ז"ל מרדכי בן בוסקה ז"ל. יוסף בן רחל ז"ל. דניאל בן אסתר ז"ל. משה בן דניאל ז"ל. סניורה בת מתוקה ז"ל. מתוקה בת סלחה ז"ל

מלאכת בורר - המשך

✪ שטיפת פירות וירקות תחת זרם של מים מותרת, ובלבד שכוונתו לאכול מהם לאלתר.
 ואם הפירות והירקות נקיים - מותר לשוטפם, גם שלא על מנת לאוכלם לאלתר, ומותר אף להשרותם במים.
 ✪ פירות וירקות שבהם הלכלוך ניכר לעין, מותר לשוטפם היטב תחת ברז על מנת לאוכלם לאלתר. אך אסור להשרותם בכלי מלא מים להוריד מהם צפר ולכלוך.
 ✪ מותר לתת ענבים בתוך מסננת ולשוטפם תחת הברז.
 ✪ כנימות שעל גבי פירות הדר וכיוצא בזה, מותר להסירם ע"י הדחה ושפשוף.
 ✪ מותר לשרות כלים מלכלכים בתוך כיוור או בתוך קערה עם מים, בכדי שהפסולת הדבוקה בהם תיפרד.
 ✪ אסור לברור בשבת אוכל מתוך פסולת בידו, על מנת להניח לאחר זמן, ואם עשה כן, טוב ונכון לאכול לאלתר את מה שברר, דשמא יתקן בכך את האיסור.
 ✪ אם ברר אוכל מתוך פסולת על דעת לאכול לאלתר וחזר בו מלאכול, יש להיזהר שלא יבוא לידי זה.
 ✪ אם עבר וברר במזיד פסולת מתוך אוכל, או שברר אוכל מתוך פסולת על מנת לאוכלו לאחר זמן, מעיקר הדין מותר לאוכלו, ורק טוב להחמיר שלא לאכול בשבת עצמה.
 ואם חזר ועירב בשבת את האוכל עם הפסולת והחזיר הדבר לקדמותו, מותר לאוכלו אפילו בשבת, שהרי לא נהנה כלום ממלאכת שבת.
 ✪ אם ברר פסולת מתוך אוכל על מנת לאכול לאלתר, גם כאן בדיעבד מותר באכילה.

(אור החלכה)

שמירה שמיימית על פירות שביעית

בבית אחד הרבנים עבדה גויה מחו"ל בניקיון. פעם אחת באמצע יום העבודה, אמרה העוזרת לרבנית כי לקראת הערב היא מתעדת לשוב לביתה בחו"ל. הרבנית השתוממה ותממה: "מדוע לא אמרת לי כמה ימים קודם לכן, הייתי דואגת לעצמי למישהי אחרת?"
 "אני מתנצלת. אבל אני מוכרחה לשוב לחו"ל בדחיפות", ענתה העוזרת.
 "אם היית אומרת לי קודם לכן, הייתי נותנת לך מתנת פרידה", אמרה הרבנית, אך הגויה בשלה: "נכון, אבל קיבלתי הודעה פתאומית שעלי לנסוע, אין לי זמן לכולם, אני מוכרחה להיעלם". ארזה את חפציה ועמדה לצאת מהבית.
 "את יודעת מה? קחי לך תפוח לדרך" אמרה הרבנית ונתנה לה.
 היא נטלה את התפוח ויצאה ב'שלום'.
 לאחר כמחצית השעה הגיע הרב הביתה. הרבנית סיפרה לו על המקרה המוזר, שהגויה יצאה והלכה ללא הודעה מוקדמת, וגם סיפרה כי נתנה לה תפוח - כיון שלא היה לה משהו אחר לתת לה כמתנת פרידה.
 "מה עשית?" נבהל הרב, "הרי התפוח הוא מפירות שביעית שאסור לתת לגוי! אנא, מהרי בעקבותיה וטלי את התפוח מידיה. אולי היא עדיין בתחנת האוטובוס". הרבנית רצה אחריה לתחנה, אך היא כבר לא היתה שם, הרבנית סברה שאולי היא עלתה לאוטובוס שעמד עדיין בתחנה... חשבה הרבנית: אם אסור אז אסור! בלי התמהמהה עלתה הרבנית לאוטובוס, שילמה עבור כרטיס, והחלה לחפש את העוזרת בין המושבים. ואכן ראתה אותה ממרחק - בקצהו של המושב האחורי. העוזרת הגויה, רק ראתה את הרבנית מתקרבת לקראתה, הוציאה מיד קופסת תכשיטים שגנבה, זרקה לעברה באמרה: "קחי... קחי...". פחדה שיקראו למשטרה... הרבנית, כמובן, לא ידעה כלום מהתכשיטים.
 הגויה היתה בטוחה שבגלל הגניבה היא רודפת אחריה... אבל הרבנית לא התבלבלה וביקשה: "גם את התפוח תני לי!".

(יחי ראובן)

למה הדבר דומה?

שוטרים הסתובבו בלילה ברחובות העיר, חיפשו לתפוס גנבים ומצאו אדם מסתובב בגפו.
 מה הוא מסתובב באמצע הלילה? כנראה הוא גנב. תפסו אותו, הכו אותו, הכניסוהו למאסר ורדו בו.
 כאשר לא יכול היה לסבול יותר את הכאבים, נתן צעקה: "אינכם מפחדים לנגוע בי? המלך הוא דוד שלי!"
 מששמעו זאת הסוהרים נבהלו והרפו ממנו. הם ביקשו את סליחתו, התיירו את הקשרים, הולילוהו בכבוד לחדר מרוהט היטב, נתנו לו מאכל ומשתה, והמתינו לבוקר לביורר העניין.
 למחרת, שאלו את המלך האם יש לו אחיין בשם זה.
 "לא ידוע לי על אדם כזה במשפחתי", ענה המלך.
 "פגשנו אדם בלילה, והוא טען כי הוא אחיין המלך".
 "נני, הביאו אותו אלי..."
 הביאו אותו אל המלך. המלך הביט עליו, אינו מכיר.
 "תגידי, אתה אחיין שלי?"
 "לא".
 "אם כך, מדוע אמרת שאתה אחיין שלי?" התנצל האיש בכאב:
 "השוטרים פגשו אותי הלילה, נתנו לי מכות נאמנות, שלא יכולתי לשאת אותם. הייתי בטוח שאם אומר שאני אחיין שלך הכל ירעדו מפחד".
 אמר לו המלך: "הואיל ותלית בטחונך בי, נעזוב אותך. אך אנא, שוב אל תסתובב בלילות ברחוב".
 "רבים מכאובים לרשע; והבוטח בד' חסד יסובבנו" -
 'אפילו רשע ובוטח בד' - חסד יסובבנו'.
 והקב"ה מחסה לו, בזה ובבא.

(יחי ראובן)

זכיה מופלאה

האלישיך הקדוש דרש בבית כנסת בצפת אודות מצוות הביטחון בד', וחזק את כל השומעים. ישב שם יהודי פשוט שהדברים נכנסו לעומק לבו באמת. הוא ערך חשבון: הרי הקב"ה זן ומפרנס, אם כן בשביל מה אני צריך לעבוד? היו לו חמור ועגלה שמהם היתה פרנסתו כ'בעל עגלה'. אמר לעצמו: ממחר אשב בבית הכנסת ואומר תהלים, וד' ישלח לי את פרנסתי. הגיע הביתה, וסיפר לבני ביתו על החלטתו. הם התנפלו עליו: "וכי חסר דעה אתה, מהיכן נחיה?" אך הוא לא נבהל ואמר: "מאיפה נחיה? נחיה מהקב"ה!". כך חיזק את בני הבית והם הושפעו ממנו. בימים הבאים מכר לגוי את החמור ואת העגלה, ויצא לבית המדרש. לאחר כמה ימים, הגיע החמור ליד ביתו ובעגלתו שקים מלאים בכסף. בני המשפחה שמעו את נעירותיו של החמור ויצאו, להפתעתם גילו כי העגלה מלאה בשקי כסף! מה קורה פה?
 התברר שהגוי הקונה נסע אתו למחבוא של כספים, שם הטעין בעגלה שקי כסף. כשהטעין את השק האחרון נפלה עליו מפולת של חול והוא נקבר תחתיה, ומת. החמור המתין שעה ועוד שעה, ומשלא קיבל שום הוראה - התחיל ללכת. להיכן? כפי שהוא רגיל, לבעל הבית היהודי.
 תלמידיו של האלישיך הקדוש, שהיו עדים למעשה המופלא, שאלו את רבם: "מדוע לנו לא קורים כאלה נסים? הנה העגלון ההוא, רק החליט שעוזב את הכל ומתיישב לומר תהלים, מיד התרחשו עמו נסים. במה אנו שונים ממנו?"
 אמר להם: "אכן, העגלון יהודי פשוט ותמים, אבל את ענין הביטחון הוא לקח עד הסוף, בתכלית, לא השאיר פקפוק, לא הותיר פרו. בטח בבוראו בטחון מוחלט. לכן קיבל!".

"והיתה שבת הארץ לכם לאוכלה לך... ולבהמתך"

בפרשת "והיה אם שמוע" נאמר: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך", ואחר כך "ואכלת ושבעת", כי זו ההלכה - בתחילה יש לתת לבהמות לאכול, ואחר כך אוכל האדם.
 מספרים על ה**נצי"ב מוולוז'ין זצ"ל**, שבראש השנה באמצע תפילת 'מוסף', הרגיש חולשה גדולה, והחליט כי הוא חייב לשוב לביתו, לקדש על היין ולטעום משהו קל.
 אחד התלמידים הכין לו מיד יין ומזונות, אך לפני שפתח הנצי"ב בקידוש, התעניין ושאל "מה עם העז?" היתה לו עז בחצר.
 התלמיד מצא כי דלת החצר נעולה והמפתח אצל הרבנית בבית הכנסת.
 "נמתין לרבנית", אמר הנצי"ב, ומימן לקדש על היין.
 חשו ומיהרו לבית הכנסת, והרבנית אמרה כי אין לה כרע את המפתח.
 הלכו לחפש אצל הבת, אולי היא יודעת היכן המפתח.
 "רבי, תעשה קידוש, כי כבר שלחנו מישהו להביא את המפתח", ביקש התלמיד.
 "לא. קודם כל תביאו את המפתח, ונאכיל את העז".
 התרוצצו וחיפשו במשך כשעה, עד שמצאו את המפתח.
 רק אז קידש הנצי"ב.

(הרב קרלינשטיין)

איך אוספים כסף באמריקה?

סיפור רבי חיים ברים זצ"ל:

פעם אחת פגש אותי בירושלים **הצדיק הרב קלפחולץ**, שהיה שקדן עצום בתורה, הוא למד והגה בה יומם ולילה, ובמשך כל השבוע לא היה מוריד את נעליו מעל רגליו אלא נרדם אתן על מקום תלמוד.

הוא ביקש ממני שבהיותי ממקורביו של **ה'חזון איש'**, אסע אתו ל'חזון איש', כי ברצונו לשאול אותו שאלה, והוא מתקשה להגיע אליו בכוחות עצמו, לבדו.

פעם נסיעה מירושלים לבני ברק היתה סיפור שלם. זה לקח יותר מחצי יום. האוטובוס המקרטע היה צריך לנוח חצי שעה באמצע הדרך, כדי שהמנוע לא יתחמם וישרף. כמובן הסכמת! יצאנו לדרך.

אחרי הנסיעה המייגעת הגענו סוף סוף לבית ה'חזון איש'. אלא שבדיוק באותו היום לא קיבל ה'חזון איש' אנשים, משום שלא חש בטוב. החלטנו להישאר בבני ברק, מתוך תקווה שמצב בריאותו ישתפר, ונכנסנו לבית המדרש ללמוד.

כעבור זמן לא רב, יצא **רבי דוד פרנקל** ואמר לנו שה'חזון איש' עומד לצאת לתפילת מנחה, בדרכו הוא נוטל את ידיו בברז הסמוך, ואם יש לנו שאלה קצרה נוכל לשאול אותו בעת שהוא נוטל את ידיו. נעמדנו ליד הברז ואכן ה'חזון איש' ראה אותי ושאל: "מה קרה שהגעתם מירושלים?", אמרתי לו כי לרב קלפחולץ יש שאלה.

"כן", פנה אליו ה'חזון איש', "מה השאלה?"

"יש לי בת ואין לי כסף לחתן אותה, הפרנסה דחוקה ביותר", אמר הרב קלפחולץ, "שאלתי היא האם לנסוע לאמריקה לאסוף כסף עבורה?"

שאל אותו ה'חזון איש': "של מי הרעיון הזה?"

"שלי", השיב הרב קלפחולץ.

"אוהו! הרעיון שלך? סע והצלח", אמר לו ה'חזון איש'.

בהיותו תלמיד של **הרב מטשיבין זצ"ל**, נכנס הרב קלפחולץ אליו, על מנת להיפרד ממנו טרם נסיעתו.

אמר לו הרב מטשיבין: "היות וה'חזון איש' אמר לך לנסוע - אתה צריך לנסוע, אין בכך שום שאלה. אבל ה'חזון איש' לא אמר לך מה לעשות שם. הוא לא אמר לך לדפוק על פתחים של נדיבים ולאסוף כסף! אם כן עליך לעשות שם בדיוק את מה שאתה עושה כאן - לשבת וללמוד יומם ולילה!"

הרב קלפחולץ הגיע לנמל חיפה - באותה תקופה נסעו רק באניות - הוא פגש שם את **רבי מנחם פרוש**, וסיפר לו על מטרת נסיעתו.

אמר לו הרב פרוש: "חבל על הנסיעה שלך! אני יודע באיזו צורה אוספים כסף באמריקה, וזה לא מתאים לאישיות שלך! אפילו כסף לנסיעה בחזור לא יישאר לך!"

"ה'חזון איש' אמר לי לנסוע!"

"נו! אם כך זה משהו אחר."

הוא נסע לאמריקה, נכנס לבית מדרש והחל ללמוד יומם ולילה. יום ועוד יום. כעבור כמה ימים הוא הבחין מבעד לחלון שה**רב'ה מסטמאר** עובר, והיות והוא התקשה באיזושהי קושיה בתלמודו, החליט 'לקפוץ על המציאה', ניגש אליו וביקש את רשותו לשאול. משניתנה הרשות הם החלו להתפלפל בלימוד, "ויהי אור".

למחרת, באותה שעה בדיוק, שוב הוא רואה את הסטמאר רב'ה עובר, ככל הנראה זוהי השעה שהוא מטייל בה, ושוב הוא ניצל את ההזדמנות וניגש אליו לדבר בלימוד. כך נמשך הדבר במשך שבועיים ימים.

כעבור שבועיים שואל אותו הסטמאר רב'ה: "מה אתה עושה כאן?"

"יש לי בת לחתן", אמר לו הרב קלפחולץ, "ואני זקוק לכסף לנדוניה".

"אני אעשה אספה של גברים, ונראה מה נוכל לעשות עבורך", אמר לו הרב'ה.

הרב קלפחולץ הוציא מכתב המלצה, שכתבו לו חברי בית הדין בירושלים טרם נסיעתו, למען יוכל להראות אותו לנדיבי עם, אך הסטמאר רב'ה אמר לו: "אינני צריך את זה! אסתדר ב"ה גם בלי זה".

היתה אספה והעשירים נתנו לידי הסטמאר רב'ה את תרומותיהם.

הסטמאר רב'ה שלח לקרוא לרב קלפחולץ, מסר את כל הכסף לידי ויאמר לו: "אני רגיל לעשות אספות למען כל מיני מטרות, אבל כזאת הצלחה - לא היתה מעולם! הא לך הכסף, זה יספיק לך בעזרת ד' לחתונת הבת הזאת, ועוד יישאר לך סכום לחתונת הבת הבאה".

(הרב קרלישטיין)

"כי גרים ותושבים אתם עמדי"

ביני וביניכם, אומר הקב"ה - קיים תמיד יחס של גרים ותושבים.

אם אתם רואים עצמכם כגרים בעולם, בזכרכם כי כל קיומכם כאן אינו אלא לפי שעה, כבפרודור, אזי הנני תושב בקרבכם ושכינתי שרייה תמיד ביניכם;

אבל אם אתם רואים עצמכם כתושבים קבועים בעולם - אזי הנני כגר בתוכם.

(מענינה של תורה)

"ולא תנו... ויראת מא-לוקיך"

בידוע 'מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה'. ברם, אם אדם צובר לו הון על ידי הונאה ומרמה, בניגוד לרצון הבורא, סופו לאבד את ההון הזה על ידי חוליים רעים ושאר אסונות.

לפיכך: "ולא תנו" - אל תצבור לך הון בדרך של הונאה, משום "ויראת מא-לוקיך" - שתתיירא מפני מידת הדין, אשר תוציא מידך את ההון הגזול הזה על ידי חוליים ואסונות.

(מלא העומה)

"המאחרים לצאת מן השבת ומטהרים לבוא"

על הפסוק "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו" אומרים בשם חסידים בדרך צחות:

היצר הרע מסית את האדם דווקא בערב שבת לעשות מלאכה עד השקיעה ממש, וכן במוצאי שבת מסיתו תיכף ומיד לצאת מן השבת.

להיות מן המאחרים לבוא והמטהרים לצאת.

על כן מתפללים אנו -

והסר שטן מלפנינו - מערב שבת שנזכה לעשות תוספת שבת,

ו"מאחרינו" - במוצאי שבת להיות מהמאחרים לצאת מן השבת.

בקשתך התקבלה

כאשר כיהן **רבי מרדכי אליהו זצ"ל** כרב ראשי, נאלץ פעם, בהיותו בחוץ לארץ, להיפגש עם אישיות חשובה. אותו נכבד השתייך לדת הנצרות, ורבי מרדכי אליהו עשה זאת בלית ברירה, אולם כאשר הגיע עם פמלייתו לבית המיועד ומשרת הכניסם אל המבואה, חשכו עיניו של הרב.

קירות החדר היו מכוסים בצלמים, והחדר היה מלא בדיוקנאות טומאה.

רבי מרדכי לא היסס, הוא השפיל מיד את עיניו, הסתובב ויצא מן הבית, כשמלוויו מסבירים למשרת, כי מוטב יעשה אם יכניסם מדלת צדדית.

שעה קלה לאחר מכן, לאחר שנסתיימה לפגישה, כבר היו ישובים הרב ומלוויו ברכבם, אולם רוחו של הרב לא נרגעה.

פתע פתאום נשא עיניו למרום ואמר:

"רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך, כי לא במידת חטאנו, אנא, אל תשמור לנו את העונש על כך לעולם הבא, תנה לנו אותו כאן, בעודנו בעולם הזה".

ואז, ללא כל התראה מוקדמת, סתתה לפתע המכונת ממסלולה וירדה מן הכביש, התנגשה בעץ עבות ועצרה בחריקת בלמים, כאשר בדרך נס איש אינו נפגע בגופו.

מלוויו של הרב היו המומים, אולם על פניו של רבי מרדכי התפשטה נהרה עילאית.

"נמתין עד שיחלצונו" שח לסובביו, "ובינתיים נודה להקב"ה על שזיכננו בייסורים בעולם הזה, ולא שמר לנו את עונש החטא לעולם האמת".

(מנן לשלחן שבת)

"אל תאמין בעצמך עד יום מותך"

לא רק בימי בחרותו של האדם, מנסה היצר להפילו, אלא אף בזקנותו, ואפילו ממש סמוך למיתתו.

רבי אליהו לופיאן זצ"ל מביא מעשה אמת:

יהודי זקן, רודף בצע, עמד להסתלק מן העולם.

סמוך לפטירתו ממש, דיבורו כבר היה בשקט מאד, כמעט לא שמעו את מלמוליו. התכופפו לשמוע מה הוא אומר, ושמעו את הדברים דלהלן:

"אני יודע בברור שהנני הולך כבר לעולם אחר, ואני אומר לכם נאמנה: אני מרגיש בעצמי, שאם מישהו ייתן לי עכשיו כסף, אתאמץ ואשלה את ידי בכוחותי האחרונים, ואניח את הכסף מתחת לכרתי..."

ללמדנו, שאם לא עוקרים את המידה, כל מידה שהיא, ובעיקר חמדת הממון - נשארים אתה עד הסוף!

אדם שאינו מתקן את מידותיו, וחוטא - העבירה כרוכה בו ככלב, להיות עמו גם לעולם הבא!

(יחי ראובן)

הפתגם השבוע

אל תיפנה לך היתולנות הנפלאה
אלא האיש נקיפה ואמר

הסיעתא דשמיא שישנה לשומרי שביעית היא מהדברים המפורסמים. סיפר יהודי בעל תשובה, תושב בקעת הירדן:

היה זה בראשית דרכי כבעל תשובה.

רב המקום לא שש לומר לי אודות מצוות שמיטה, כיון שהייתי חקלאי בעל קרקעות גדולים, והרב היה סבור כי מצוה זו תהיה ניסיון גדול מדי עבורי כעת, בתחילת דרכי.

בדרך אחרת נודע לי כי בעונה זו ישנה מצוה - שמירת שמיטה.

באתי בטענות לרב: "מדוע לא אמרת לי אודות המצוה המיוחדת של השנה הזו? אתה יודע שאני חקלאי והנה הגיעה שנת השמיטה, אני מצוויין לשומרה ואני צריך לדעת את הפרטים."

"אומר לך את האמת", השיב הרב, "פחדתי שלא תעמוד בזה. אבל אדרבה, אומר לך: אסור לך לחרוש ולזרוע כלל, כי אמנם בפירות האילן יש מושג של 'אוקמי אילנא' ומותר לעשות פעולות מסוימות כדי שהעצים לא ילכו לאיבוד, אבל כיון שהשדות שלך הן של ירק - אתה תשב בבית לשנת שבתון."

"בסדר, בשמחה".

שמרתי שביעית כדת וכדין, שנה שלמה לא עבדתי כלל, השבתתי את השדה, שהוא לבי ותמצית נשמת.

ד' עזר לי להתפרנס בדרך אחרת - משאריות של הכנסות מהעבר, ומפיסות רווח נוספות.

אחרי השמיטה מגיעה השנה השמינית.

ראש השנה, יום כיפור ומיד אחר כך חג סוכות וחול המועד...

אחרי סוכות נגשתי למשרד החקלאות שיתנו לו זרעוני ירק לזריעה. הם פתחו עלי עיניים לחוצות, ותמהו: "האם אתה חסר דעה, החקלאים חרשו לפני כמה חודשים, עכשיו אתה נזכר?!"

השבתי להם בנחת: "אני שומר שמיטה וגם את המועדות, שבכללם חול המועד, עכשיו באתי. האם יש לכם בכל זאת משהו להציע?"

"תשמע", אמרו לו, "אין כמעט מה לעשות, מה שנשאר הוא זרע יחיד שהוא לא פרקטי, כי אין לו ביקוש, אבל זה מה שיש - זרעונים של כרפס (סלרי)".

כרפס? ריבונ של עולם, מה אעשה עם כרפס?!

נ, שיהיה.

בלית ברירה, לקחתי את זרעוני הכרפס וזרעתי בהם את כל השדות שהיו לי - דונמים שלמים של כרפס.

ראשית כל, הקב"ה עזר שבעת הצמיחה היתה הצלחה, והכרפס גדל באופן לא רגיל, כמו עצים נמוכים - לגובה ממש.

כל המושבים מסביב באו לראות את הפלא הגדול, כזה שפע והצלחה וכזה גובה.

אך כולם נענעו מולי בראשם, וחמלה בעיניהם: "נס גדול אבל בשביל מה... בשביל לזרוק את הכל לאשפה? גם אם כל תושבי ארץ ישראל יקנו רק משדותיך, אין צורך אפילו בעשירית מהכמות הענקית הזו..." אבל "יושב בשמים ישחק".

באותו חורף היתה 'קרה' בכל אירופה, והכרפס גם הוא קפא להם והתקלקל. כיון שהחורף היה קר במיוחד, ואדרבה, אנשים אוהבים לשתות מרק חם ומבשלים אותו עם כרפס כדי שיהיה טעים...

למשרד החקלאות הגיעו טלפונים מאירופה - אולי יש לכם כרפס?

הם השיבו: "לא מאמינים שיש כל כך הרבה בשביל ליצא לאירופה בכמויות גדולות".

לפתע נזכר אחד הפקידים, שהיה משוגע אחד שלקח כרפס, והרבה. הבה נראה מה יצא מזה.

מתקשרים אלי לבקעת הירדן, "תגיד, חבר, מה יצא עם הכרפס?"

השבתי בחיוך: "יש לי שפע גדול, כמה שאתם מצוויינים".

הם הבהירו לי בזהירות "המדובר באירופה", היינו, לא בכמות של מאות ק"ג בלבד אלא בכמות ענק.

"כן, כן, יש לי כמה שאתם רוצים".

התחילו לאסוף את הכרפס עם משאיות ענק, שלחו את הכרפס לחו"ל, וככל ששלחו - הם ביקשו עוד ועוד. העמיסו משאיות שלמות, עד שלא נותר כרפס אחד בשדות.

נ, יצא כרפס ירוק, ונכנס ירוק - דולרים, בסכומים גבוהים. התעשרתי מהכרפס הזה לבד.

ראשית כל, פרעתי את חובותי למושבה, ועקרתי את דירתי לאחת הערים הגדולות, פתחתי מפעל לטקסטיל, וברוך ד' הוא הולך וגדל.

הכל בכח מצוות השמיטה!

הבית שלנו

מדוע נאמר "כי תבואו אל הארץ" ולא "כי תלכו אל הארץ" מקשה האלשיך הקדוש, ומשיב: הבית של היהודי הוא בארץ ישראל. גם כשהוא נמצא בחוץ לארץ, הבית האמיתי שלו זה ארץ ישראל. לכן נאמר "כי תבואו אל הארץ", בהגיעו לארץ ישראל, חש כל יהודי שהוא בא הביתה. לכו לחו"ל וראו - כמעט כל אחד מדבר על ארץ ישראל, ארץ ישראל...

מספיק שיש תרוץ קטן להגיע לכאן - והיהודי מיד בא. בן-דוד שלישי שלו מתחתן? הוא כבר מרגיש מחותן ובא ארצה. כשבאים לארץ ישראל מרגישים שנכנסים הביתה!

(ומתוך האור)

"עבדי הם"

חז"ל לימדו אותנו כי עבודה שבלב - זו תפילה.

לא רבים זוכים לחוש בשעה שהם עומדים לפני הקב"ה בתפילה, את תחושת העבדות והכניעה המוחלטת לפני מי שאמר והיה העולם, אך האדמו"ר רבי יששכר דב חזק מבצלח זצ"ל לימד אותנו פרק בהלכותיה של אותה עבדות:

בנו רבי אהרן זצ"ל סיפר, כי בדרך כלל נהג אביו הגדול להגן על עצמו בשעת גשם חזק באמצעות מטריה.

אולם בהיותו בדרכו לתפילה, נמנע מלהשתמש בה, וצעד מבלי כל מחסה או הגנה גם בגשם השוטף ביותר.

לפליאת מקורביו הסביר:

"כאשר יהודי הולך להתפלל, הריהו יוצא לשרת בתפקיד כחייל היוצא לשרת בצבא.

וכי ראייתם פעם חייל היוצא למלא את תפקידו ולעמוד על משמרתו כשהוא נושא מטריה? הלא גם בגשמים העזים ביותר, החייל לא יעלה על דעתו לצעוד כשמטריה בידו.

אף אני אינני מסגל לצאת להתפלל, כשמטריה בידי..."

ס"ח קנייני התורה | משל האבות

מתרחק מן הכבוד

מתהלך היה הגאון רבי אהרן בקשט זצ"ל עם כל אדם קטן כגדול כאח ומתחבב מאד על הבריות. הצניע את מעשיו וברח מפרסומת.

כשהיה משתתף באסיפות רבנים ועלה ברעיונו הצעות מעשיות, היה מוסרן לאחרים שיציעו אותם בעילום שמו. באסיפות פומביות היה מתחמק לאחר נאומו בו היה נואם בחסד עליון, כדי שהקהל לא יחלוק לו כבוד ומחמאות.

מעשה ונזדמנו ה'חפץ חיים' ורבי אהרן בעצרת עם גדולה באחת מערי פולין לשם חיזוק טהרת המשפחה. מלבד הקהל הרב שמילא את האולם, צבאו המונים בחוץ כדי לראותם ולהריע לכבודם.

לאחר נאוניהם כתום העצרת, ניסה רבי אהרן כמנהגו לברוח מהכבוד ולהתחמק מהאולם דרך יציאה צדדית. אולם ה'חפץ חיים' הפיקח הבחין בצעדו, תפסו בידו והחזירו, הכריח אותו לצאת עמו ביחד מהיציאה הראשית, בהפטירו: "כבודו חצה שרק אני אסבול מהכבוד ואיענש על כך, יקבל נא כבודו את מחציתו ונתחלק בכל!..."

שמיטה מלמדת על כל התורה כולה

'מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני.' (רש"י) מדוע דווקא מצווה זו נבחרה להראות שהכל מסיני?

אומר החיד"א הקדוש:

מצוות שמיטה מחדירה באדם את מידת הביטחון בד'. שנה שלמה הוא לא עובד ויש לו מה לאכול.

אם כך, והקב"ה נותן פרנסה - אפשר לשבת ללמוד כל שש השנים, בלי להיות מודאג מהיכן תבוא הפרנסה. נמצא שמצוות השמיטה נותנת את ה"בהר סיני" - את המתן תורה, את כל התורה כולה.

כעין זה אומר האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל זצ"ל: כשם שבשמיטה רואים שאין שאלה של "מה נאכל"

כי "צויותי את ברכתך", כך גם לגבי "בהר סיני" - היינו כל התורה כולה - אין שאלה של "מה נאכל".

(יחי ראובן)